

**ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ
ОБРАЗУ АВТОРА ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСУ
(НА МАТЕРІАЛІ БЛОГІВ ГАЗЕТИ “МОЛОДИЙ БУКОВИНЕЦЬ”)**

Алла АНТОФІЙЧУК,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

a.agafonova@chnu.edu.ua

Галина ВІВЧАРІЮК,

АТ “Національна суспільна телерадіокомпанія України”

galia19920108@gmail.com

**LEXICAL AND STYLISTIC MEANS OF EXPRESSING
THE IMAGE OF THE AUTHOR OF NEWSPAPER
DISCOURSE (ON THE MATERIAL OF BLOGS OF
THE NEWSPAPER “MOLODYI BUKOVYNETS”)**

Alla Antofiichuk,

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

ORCID 0000-0001-5570-6260

Halyna Vivchariuk,

Joint-stock company “National Public Television and Radio Company of Ukraine”

Antofiichuk Alla , Vivchariuk Halyna. Lexical and Stylistic Means of Expressing the Image of the Author of Newspaper Discourse (on the Material of Blogs of the Newspaper “Molodyi Bukovynets”). The objective of the article is to determine, systemize and analyze the lexical and stylistic means of implementing the category “the image of the author of newspaper discourse”, relying on the material of blogs of the newspaper “Molodyi Bukovynets”. The significance of the research under studies has been stipulated by the necessity of a profound investigation of the nature of newspaper discourse, and particularly – the ways the image of the author is implemented through various lexical and stylistic means. The novelty of the paper lies in a detailed analysis of lexical and stylistic means, which are the markers of the author’s point of view in the texts of newspaper blogs. In the article, both **universal scientific** (analysis, synthesis, description, generalization, specification, explanation) and **linguistic** (structural-semantic, functional-stylistic, contextual, typological) methods have been applied.

Conclusions. The linguistic category of the image of the author is pervasive in newspaper discourse. It might be found at every linguistic level, as well as is presented by a broad range of lexical and stylistic means. In comparison with other linguistic levels, the lexical and stylistic ones possess a far greater number of opportunities to express the author’s modality. Among the stylistic means, metaphor is used much more frequently than metonymy, synecdoche and various types of comparison. While neologisms are used in newspaper texts quite often with the purpose of reflecting today’s realities, the outdated vocabulary and dialectisms are applied with certain stylistic aims. The imagery of the language of newspaper blogs is also represented by numerous stylistic figures, the latter serving as a kind of markers of the author’s perception of newspaper information. The linguistic category of the image of the author is a favorable source of substantiating the anthropocentric concept of linguistic research, as well as possesses broad prospects for systemizing the means of presenting the author’s point at other linguistic levels.

Keywords: newspaper discourse, newspaper text, the category of the image of the author, author’s modality, blog, lexical and stylistic means.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв’язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Мовна категорія образу автора – багатовекторна величина, що реалізується у текстах різних стилів і жанрів на різних мовних рівнях: лексичному, граматичному, стилістичному. Мовний образ автора – це наскрізна текстова категорія, яка об’єднує текст і реалізується за допомогою особливого набору і поєднання мовних та образних засобів, жанровою та стилістичною специфікою мовотворчості автора. Кожна мовна особистість не тільки послуговується мовними засобами, а й творить мову, активно впливає на мовні процеси. До прикладу, журналіст популяризує українську лексику, “вводить в обіг” нові слова, апробує нові граматичні правила, застосовує різноманітні стилістичні засоби та прийоми, збагачує словниковий запас читачів, подає приклад для наслідування щодо грамотності, композиційної та змістової довершеності текстів тощо. Він користується наявними мовними засобами і водночас експериментує

зі структурою тексту, добором та поєднанням лексичних одиниць; виражає думки за допомогою незвичних синтаксичних зворотів, відкриваючи та розширюючи “мовні горизонти”. У фокусі нашої розвідки – дослідження лексико-стилістичних засобів вираження образу автора та авторської модальності як ключових категорій, що зв’язують усі змістові та структурні компоненти у цілісний журналістський матеріал, який зреалізовується у газетному дискурсі. Отож, у центрі газетного дискурсу – автор як непересічна творча особистість, яка продукує не просто зв’язний текст, а складний за змістом та формою журналістський матеріал.

Мета статті – визначити, систематизувати й проаналізувати лексико-стилістичні засоби реалізації категорії образу автора в газетному дискурсі на матеріалі блогів часопису “Молодий буковинець”.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання категорії образу автора висвітлено у працях українських дослідників: А. Агафонові, Н. Гуйванюк,

Ф. Бачевича, Н. Шляхової, С. Єрмоленко, Ю. Коваліва, Т. Воропая, В. Кухаренка, В. Смілянської, О. Селіванової, В. Дубової, Р. Христіанінової, В. Загородної, С. Глазової, Р. Дзика та ін. Важливу роль у дослідженні цієї категорії відіграли давніші та сучасні праці іноземних авторів: Г. Солганика, В. Карасика, Ю. Караулова, В. Красних, Г. Винокура, М. Бахтіна, Н. Бонещької, В. Виноградова, В. Халізева, Т. Сухомлиної, А. Фаустова, Д. Крутикова, Я. Мукаржовського, О. Пешкової, Ж. Женетта, У. Еко, К. Дж. Ванхузера, а також праці українсько-американського дослідника Ю. Шевельова (Шереха).

Щодо реалізації категорії образу автора у газетному дискурсі, то деяких аспектів стосуються праці В. Карасика, Н. Клушиної, Г. Бобровської, Ф. Бачевича, К. Сержима, Г. Почепцова, І. Шевченка та ін.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю ґрунтовного вивчення природи газетного дискурсу, зокрема реалізації в ньому категорії образу автора лексико-стилістичними засобами.

Новизна наукової розвідки полягає у детальному аналізі лексико-стилістичних засобів, що є маркерами вияву позиції автора у текстах газетних блогів.

У статті використано **загальнонаукові методи** аналізу, синтезу, опису, узагальнення, конкретизації, пояснення і лінгвістичні методи – структурно-семантичний, функціонально-стилістичний, контекстуальний, типологічний.

Виклад основного матеріалу. Одними із маркерів “присутності автора” в газетному дискурсі є образні засоби, що утворюються на основі розширення семантичного наповнення слова через встановлення асоціативних зв’язків між поняттями, сприяють формуванню та підсиленню експресивності висловлювання газетного дискурсу, допомагають автору якнайточніше виразити власну думку та презентувати емоційне ставлення до описуваного у статті.

Один з найпоширеніших тропів у журналістських блогах – **метафора**. “...Гарна метафора, як гарний портрет, не є дзеркалом, зверненням до обличчя оригіналу, але жваво зображує якісь характерні риси в ньому, нехтуючи іншими”¹. Наприклад: “Тих, хто **встає із першими**

променями сонця, бере мітлу, лопату та відро і вичищає наше місто від бруду – і в дощ, і в сніг, і в спеку, і в холод”². Метафора “**встає із першими променями сонця**” у значенні “вставати вдосвіта” створює образ працюючого і відповідального працівника ЖКГ, який сумлінно виконує свої обов’язки.

О. Грушевський вважає, що “в основі метафори лежить здатність слова, при активізації різних граней його семантики, примножувати свою номінативну функцію”³, як у газетному фрагменті: “**Будуть керувати містом або областю, розпоряджатися майном. І для себе щось уреуть, = каже хлопець у шкряній курточці**”⁴. Слово “**урвати**” в прямому значенні – “відокремлювати частину від цілого”, що лягло в основу перенесення наведеного контексту, де йдеться про майбутніх депутатів, у яких буде можливість незаконно збагатитися з місцевого бюджету. У досліджуваних текстах нерідко використовують різновид метафори **персоніфікацію**, “оживлення” об’єктів, явищ неживої природи: “**Невинними кроками наближається період локдауну**”⁵, “**Параліч правоохоронних органів, що у більшості випадків не лише не борються із злочинами, а й очолюють їх, призвів до того, що у країні панує повний правовий хаос та безкарність**”⁶.

Фіксуємо й інший тип переносного значення – **метонімію**, коли назва одного предмета переходить на інший, що пов’язаний з першим за своїми властивостями та природою, до прикладу: “**Ще якась частка містян побачила вину легковика, який призупинився перед пішохідним переходом і нібито пропустив жінку**”⁷. Авторка має на увазі не провину легковика, а провину його водія. “**Чисте, охайне місто, хороші дороги, а тут ці “бешлєї” ніц не роблять**”⁸. У цьому випадку бездіяльних посадовців прирівнюють до экс-директора департаменту ЖКГ, який не виправдав довіри жителів міста.

Увіражують експресію газетного мовлення поєднання метонімії й метафори: “**Так працюють механізми демократії – ми обираємо владу і покладаємо на неї зобов’язання керувати багатьма складними механізмами державного управління. А виявляється, вона навіть велосипедом керувати не спроможна**”⁹.

Характерною ознакою газетного дискурсу, за нашими

¹ Yeremenko N. “Khata pid lyamy: Vinnytskomu literaturno-memorialnomu muzeievi M. M. Kotsiubynskoho – 70 rokiiv” [House under the linden trees: Vinnytsia Literary Memorial Museum of MM Kotsyubynsky – 70 years], *Literaturna Ukraina* [Literary Ukraine], 1997, N 41, P. 10 [in Ukrainian].

² Budna N. “Podiakuimo yim za vazhku pratsiu” [Thank them for their hard work], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Nadii Budnoi* [Young Bukovinian. Blogs. Nadezhda Budnaya's blog], 18.03.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_budna/222467-podyakuimo-yim-za-vazhku-pracyu-blog-nadiyi-budnoyi.html [in Ukrainian].

³ Hrushevskiy O. S. “Suchasne ukrainske pysmenstvo v yoho typovykh predstavnykakh. Mykhailo Kotsiubynskiy” [Contemporary Ukrainian literature in its typical representatives. Mykhailo Kotsyubynsky], *Literaturno-naukovy visnyk* [Literary-scientific bulletin], 1908, Vol. 43, B. 7, P. 36, URL: https://shron2.chtyvo.org.ua/Literaturno-naukovy_visnyk/1908_Tom_43_Knyha_07.pdf [in Ukrainian].

⁴ Budna N. “Podiakuimo yim za vazhku pratsiu” [Thank them for their hard work], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Nadii Budnoi* [Young Bukovinian. Blogs. Nadija Budnaya], 18.03.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_budna/222467-podyakuimo-yim-za-vazhku-pracyu-blog-nadiyi-budnoyi.html [in Ukrainian].

⁵ Олійник Г. “Ni kino, ni snihu: shcho robyty z ditmy pid chas nokdaunu” [No movies, no snow: what to do with children during the lockdown], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Halyny Oliinyk* [Young Bukovinian. Blogs. Galina Oliynyk's blog], 07.01.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_markiv/217147-ni-kino-ni-snihu-scho-robyty-z-ditmy-pid-chas-lokdaunu.html [in Ukrainian].

⁶ Voloshchuk Ya. “Velyki problemy nevelykykh hromad” [Big problems of small communities], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 21.05.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/227349-velyki-problemy-nevelykykh-gromad-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

⁷ Kavkalo M. “Dumaiut, shcho bezsmertni” [They think they are immortal], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Maryny Kavkalo* [Young Bukovinian. Blogs. Marina Kavkalo's blog], 17. 12. 2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_kavkalo/215456-dumayut-scho-bezsmertni-blog-maryny-kavkalo.html [in Ukrainian].

⁸ Semonova A. “Liudy yikhaly z shuffliamy v mashynakh...” [People were driving with shovels in cars ...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Anny Semonovoi* [Young Bukovinian. Blogs. Anna Semyonova's blog], 01.03.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_semonovoi/221195-lyudy-yikhaly-z-shufflyamy-v-mashynakh-blog-anny-semonovoi.html [in Ukrainian].

⁹ Voloshchuk Ya. “Posmikhaiesia, vas znimaiut...” [Smile, you are being shot...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 04. 02. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/219225-posmikhaiesia-vas-znimayut-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

спостереженнями, є й використання **синеждохи**, художнього засобу, що полягає у вживанні однини замість множини, частини замість цілого, видового поняття замість родового і навпаки на основі співставлення предметів, явищ тощо, як у газетному фрагменті: “Партія “С і Ч” – дуже ностальгує за **сильною рукою**, мені важко віритися, що вони багато наберуть, але участь у них – це добра генеральна репетиція до парламентських виборів”¹⁰. Під “сильною рукою” автор має на увазі сильного амбітного лідера.

Крім власне метафор, також поширеними є **метафоричні порівняння**. Наприклад: “Із цього всього напрощується висновок: **брехня, то наче п’янке вино, легко п’ється та дурманить, але на ранок болить голова**”¹¹. Фіксуємо численні випадки нагромадження метафористичних порівнянь, що додає яскравості авторській думці: “Партія “Б...” – **майже динозавр у нашій політиці і досі вирулює завдяки спідниці своєї очільниці**. Місцеві осередки дуже динамічні, **наче флюгери**, і чітко **тримають ніс по вітру**. Багатьом за десятиліття у владі так там сподобалося, що вони **наче давнє каміння починають потроху обростати мохом**”¹².

Загалом порівняння є характерною ознакою вияву позиції автора газетного дискурсу. Для цього зазвичай використовують “допоміжні” слова **мов, немов, ніби, наче, неначе** або **схожий, подібний, нагадує, здається**. Приміром: “Він, **наче зіпсований патефон**, цювечора озвучує кількість хворих, чи не достатньо для цього пресслужби із меншою зарплатою”¹³. Автор порівнює профільного міністра із зіпсованим патефоном, оскільки він озвучує одноманітну статистику, замість того, щоб приймати відповідальні та важливі рішення. У деяких випадках компаративна прив’язка відсутня: “Після тривалої ізоляції вдома **будь-який вихід на вулицю – справжнє свято**”¹⁴.

Якщо переносне значення навмисно перебільшується, щоб посилити експресію та виразність думки, то маємо справу зі стилістичним прийомом **гіперболою**

(**перебільшенням**). Наприклад: “Відосики нам показують, як у нас стає все краще та краще, десятки мільярдів виділили на боротьбу із реальним коронавірусом, а із лікарень нам показують, що не вистачає найнеобхіднішого, і люди, хворі на COVID, уже від безвиході **викидаються із вікон**, адже безкоштовне лікування від цієї таємничої хвороби коштує аж надто дорого”¹⁵. Як розуміємо з контексту, автор має на увазі поведінку всіх хворих на COVID, що явно не відповідає дійсності. Завдяки гіперболі підсилюється думка, що лікування дуже дорогавартісне.

В окремих випадках оцінні слова можуть набувати в контексті протилежного значення або містити додатковий оцінний зміст. Такий прийом називають **іронією**. Наприклад: “**Немає мені більше чим займатися в неділю**”¹⁶. У контексті розмови, яку відтворює авторка, онук дає зрозуміти дідусеві, що він не збирається йти на місцеві вибори. “Жителі іншої частини вулиці, яку лише перерили і залишили, **ще довго будуть у захваті**: наступні кілька місяців вони щоденно міститимуть болото, бо разом з асфальтом зняли всі тротуари”¹⁷. Судячи з контексту, навряд чи місцеві жителі будуть у захваті від ремонту дороги. Блогерка спеціально перекручує зміст висловлювання навиворіт, щоб підкреслити цілком обґрунтоване та виправдане незадоволення людей.

Мова сучасних ЗМІ пістрявіє **іншомовними запозиченнями**, що відображають загальні сучасні тенденції розвитку мови, нові реалії життя, надають висловлюванням газетного дискурсу експресивного забарвлення, як наприклад: “Знімають якісь танцювальні рухи, влаштовують всілякі **флешмоби** і потім **викладають відео у той TikTok**. (...) **Тоже я провела з сином серйозну розмову щодо того, як себе поводити в Інтернеті, жорстко обмежила час користування гаджетами**”¹⁸. Зрідка автори роз’яснюють іншомовне слово або наводять український відповідник у дужках, як-от: “У музикантів є така тенденція **робити ремікси (переспіви)** своїх раниших музичних творів”¹⁹. За нашими спостереженнями, хоча у деяких випадках без запозичень

¹⁰ Voloshchuk Ya. “Rebus iz bahatma nevidomyymy” [Puzzle with many unknowns], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 19.10.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloschuk/210569-rebus-iz-bagatma-nevidomyymy.html [in Ukrainian].

¹¹ Voloshchuk Ya. “Nainebezpechnishy – virus totalnoi brekhni” [The most dangerous is the virus of total lies], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 03.10.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloschuk/209267-nainebezpechnishy-virus-totalnoi-brekhni-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

¹² Voloshchuk Ya. “Rebus iz bahatma nevidomyymy” [Puzzle with many unknowns], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 19.10.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloschuk/210569-rebus-iz-bagatma-nevidomyymy.html [in Ukrainian].

¹³ Voloshchuk Ya. “Nainebezpechnishy – virus totalnoi brekhni” [The most dangerous is the virus of total lies], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 3.10.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloschuk/209267-nainebezpechnishy-virus-totalnoi-brekhni-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

¹⁴ Oliinyk H. “Yak my khvorily na “koronu” [How we were sick of the “crown”], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Halyny Oliinyk* [Young Bukovinian. Blogs. Galina Oliinyk's blog], 30.11.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_markiv/214068-yak-my-khvorily-na-koronu-blog-galyny-oliinyk.html [in Ukrainian].

¹⁵ Voloshchuk Ya. “Posmikhaitesia, vas znimaiut...” [Smile, you are being shot...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 04.02.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloschuk/219225-posmikhaytesyavas-znimayut-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

¹⁶ Budna N. “Nishcho tak ne dyvuie liudei, yak yikhniy vybir” [Nothing surprises people more than their choice], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Nadii Budnoi* [Young Bukovinian. Blogs. Nadezhda Budnaya's blog], 19.10.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_budna/210568-nishcho-tak-ne-dyvuie-lyudei-yak-yikhniy-vybir.html [in Ukrainian].

¹⁷ Kavkalo M. “Krasheche by vybory perenesly na vesnu” [It would be better to postpone the election to spring], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Maryny Kavkalo* [Young Bukovinian. Blogs. Marina Kavkalo's blog], 28.10.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_kavkalo/211378-krasheche-by-vybory-perenesly-na-vesnu-blog-maryny-kavkalo.html [in Ukrainian].

¹⁸ Oliinyk H. “Ni kino, ni snihu: shcho robyty z ditmy pid chas lokdaunu” [No movies, no snow: what to do with children during the lockdown], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Halyny Oliinyk* [Young Bukovinian. Blogs. Galina Oliinyk's blog], 07.01.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_markiv/217147-ni-kino-ni-snihu-scho-robyty-z-ditmy-pid-chas-lokdaunu.html [in Ukrainian].

¹⁹ Voloshchuk Ya. “Rebus iz bahatma nevidomyymy” [Puzzle with many unknowns], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 19.10.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloschuk/210569-rebus-iz-bagatma-nevidomyymy.html [in Ukrainian].

важко обійтися у викладі інформації, проте останнім часом простежено тенденцію до використання українських відповідників. Аналіз газетних текстів дає підстави стверджувати, що більшість запозичень – це **неологізми**.

Лексеми іншого “полюсу” – **застарілі слова** – журналісти практично не використовують; це пов’язано з ускладненням читабельності і не завжди доречності у газетному дискурсі. Однак фіксуємо поодинокі випадки таких лексем у блогах, зокрема це застарілі топоніми або назви абстрактних понять: “*Переконаний, що наявність у Чернівцях потужної архітектурної школи дає можливість розробляти фахові плани перспективного розвитку і району Садагури, і прилеглих до неї територій. Хотілося б побачити до ювілею й виставку мистців із Садгори, нові сквери, пам’ятки, а головне для Садгори – чітко та реалістичне майбутнє свого розвитку*”²⁰.

Тематичний діапазон блогів досліджуваного часопису зумовлене вживання професійної й термінологічної лексики, що засвідчує обізнаність блогера в суті проблематики, викладеної у публікації, до прикладу: “*Днями **окружний адміністративний суд міста Києва скасував постанову уряду №437 “Питання українського правопису” від 22 травня 2019 року, якою було схвалено нову редакцію “Українського правопису”. (...) За словами адвоката позивачки, підставою позову було те, що уряд не має права змінювати правопис, оскільки це не його компетенція. За його словами, рішення має набутти чинності після його апеляційного перегляду***”²¹; “*Зараз пишемо через **дефіс**, а я би писала з **апострофом***”, – з підказками матері спромоглася відповісти семикласниця. Нагадаємо, що за новою редакцією правопису **невідмінюваний числівник “пів” з іменником у формі родового відмінка однини пишемо окремо: пів години, пів ящика**”²².

Спостережено, що для буковинських ЗМІ загалом і для мови досліджуваних блогів зокрема характерні вкраплення діалектизмів у структуру газетного тексту. У такий спосіб автори досягають ефекту наближення до читачів, розкриття фактів та явищ крізь призму їхнього світобачення, буквально їхньою мовою. Найбільш

вживаними є лексичні й фонетичні діалектизми, до прикладу: *Такий **файний** чоловік, приходив тут до нас у двір, говорив з **людьми**, дороги нам тут **поробив**, – відповідає **бабця Галя**”²³; “*Люди їхали з **шуфлями** в машинах*”²⁴; “***Шо, Василь?***”²⁵.*

Авторська модальність газетних блогів репрезентована широкою палітрою стилістичних фігур. Так, стилістичний прийом **алюзію** послуговуються журналісти при описі певних фактів і явищ дійсності, порівнюючи їх зі схожими історичними, літературними, міфологічними, релігійними поняттями, до прикладу: “*Багато із наших читачів пригадає **колись досить популярну телевізійну передачу**, в якій випадковим перехожим підлаштовували різні несподівані та смішні чи курйозні випадки, а в кінці повідомляли: “**Посміхніться, вас знімають!**”. У мене складається враження, що у нас зараз так із цілою країною”²⁶. Заголовок блогу Я. Волощука “***Чогось славна Садагура зажурилася***”²⁷ є своєрідним переспівом рядка з гімну січових стрільців “Ой у лузі червона калина”: “*Чогось наша славна Україна зажурилася*”.*

Відсутність сполучників між однорідними членами речення надає мовленню монотонності та створює ефект передбачуваності явищ, подій, процесів, що описуються. Саме таке оформлення фрагмента газетного дискурсу репрезентує стилістична фігура **асиндетон**, як у реченні: “*Депутати **воюватимуть за посади, ділитимуть землю, прагнутимуть чинити більші чи менші перевороти, вступати в опозицію з мером чи головою області***”²⁸. Також відсутність сполучників дозволяє прочитати висловлювання “на одному диханні” і досягнути документальності та репортажності викладу, приміром: “*Перед **великодніми святами чернівчани активно прибирали свої квартири: мли вікна, тріпали килими, виносили все зайве. На Гравітоні контейнери були переповнені. Біля них валялися старі меблі, одяг, зрізані гілки дерев, мішки з будівельним сміттям***”²⁹.

Натомість за допомогою **полісиндетону** (нагромадження сполучників) автор блогу привертає увагу читачів до кожної окремої логічної фрази, оскільки засобів

²⁰ Voloshchuk Ya. “Chohos slava Sadahura zashurylasia” [The glorious Sadagura was upset about something], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 01. 03. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/221196-chogos-slava-sadahura-zashurylasia-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

²¹ Patsaraniuk Yu. “Sudy teper vchat pysaty” [Judges now teach to write], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yulii Patsaraniuk* [Young Bukovinian. Blogs. Yulia Patsaraniuk's blog], 04. 02. 2021, URL: <https://molbuk.ua/blogi/blog-yuliyi-pacaraniuk/219224-sudy-teper-vchat-pysaty-blog-yuliyi-pacaraniuk.html> [in Ukrainian].

²² Ibidem.

²³ Kavkalo M. “Krashche by vybory perenesly na vesnu” [It would be better to postpone the election to spring], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Maryny Kavkalo* [Young Bukovinian. Blogs. Marina Kavkalo's blog], 28. 10. 2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_kavkalo/211378-krasche-by-vybory-perenesly-na-vesnu-blog-maryny-kavkalo.html [in Ukrainian].

²⁴ Semonova A. “Liudy yikhaly z shuffliamy v mashynakh...” [People were driving with shovels in cars ...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Anny Semonovoi* [Young Bukovinian. Blogs. Anna Semyonova's blog], 01. 03. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_semyonova/221195-lyudy-yikhaly-z-shufflyamy-v-mashynakh-blog-anny-semonovoyi.html [in Ukrainian].

²⁵ Ibidem.

²⁶ Voloshchuk Ya. “Posmikhaitesia, vas zniyaiut...” [Smile, you are being shot...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 04. 02. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/219225-posmikhaitesia-vas-zniyaiut-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

²⁷ Voloshchuk Ya. “Chohos slava Sadahura zashurylasia” [The glorious Sadagura was upset about something], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 01. 03. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/221196-chogos-slava-sadahura-zashurylasia-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

²⁸ Voloshchuk Ya. “Koho obraly, te i matymemo...” [Who we chose, we will have...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 13. 11. 2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/212655-koho-obraly-te-i-matymemo.html [in Ukrainian].

²⁹ Budna N. “Iakyi pryklad podaiemo ditiam?...” [What example do we set for children?], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Nadii Budnoi* [Young Bukovinian. Blogs. Nadia Budnaya's blog], 06. 05. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_budna/226212-yakyi-pryklad-podayemo-dityam-blog-nadiyi-budnoyi.html [in Ukrainian].

пунктуації для цього недостатньо. Приміром: *“І публікації про музей, який мешканці села зробили в автентичній сторічній хаті, і про Лесю Українку, 150-річчя від дня народження якої ми днями відзначали, і про Ольгу Кобилянську³⁰, Ні гуртків, ні розважальних центрів, ні кіно, ні театрів, ні концертів, ні “тусовок”...”³¹*

Нагромадження однорідних мовних засобів – **ампліфікацію** – автори блогів використовують для підсилення емоційності та експресивності висловлювання: *“Її (маски) не було ні на носі, ні на чолі – ніде”³²*.

Відомо, що **тавтологія** (повторення однакових та спільнокореневих слів у межах однієї або кількох суміжних синтаксичних конструкцій) є небажаним засобом у текстах різних стилів і жанрів, оскільки створює словесну надлишковість, проте подеколи блогери вдаються до цього стилістичного засобу з метою привернення уваги до ключових слів, узагальнення думки та створення певної афористичності, наприклад: *“Чула, як президент казав по телевізору, що вакцина від коронавірусу буде платна. І що він теж буде платити за неї”³³, “Скільки на це їм знадобиться часу, покаже тільки час”³⁴*.

Схожою до тавтології стилістичною фігурою є **повтор**. Якщо тавтологія – це хаотичне, інколи спонтанне та невимушене повторення слів, то повтор – організоване дублювання звуків, складів, окремих слів, словосполучень або висловів у визначеній послідовності, з певною періодичністю, як у газетних фрагментах: *“Хтось бабусь возить на збори, хтось майданчик для дітей зробив”³⁵, “Нам щодня повідомляють про тисячі нових хворих. Щодня – нові сумні рекорди”³⁶*.

Поєднання контекстуальних синонімів, **екзергація**, увіразнює, виокремлює, уточнює висловлену автором блігу думку, приміром: *“Скільки вже разів обікся наш гарант, оголошуючи різного роду достойні та позитивні*

справи, але так вже траплялося, що із тих благих пропозицій виходив великий пиш”³⁷. Контекстуальні синоніми можуть бути представлені не тільки лексемами, однаковими за частиномовною приналежністю, а й описовими сполуками, до прикладу: *“Наомість отримали фото дівчинки, яка сидить ображена, плаче і без подарунка”³⁸*.

Для вираження власного несхвалення, осуду, негативного ставлення до описуваної реалії блогери нерідко послуговуються **антитезою** – протиставленням у газетному тексті певних слів або словосполучень, які мають контрастне значення, наприклад: *“Школярам і студентам забороняють вчитися, а йти голосувати можна”³⁹*. Яскравими є такі висловлення, до складу яких входять авторські метафоричні сполуки, як у фрагменті: *“Замість викорінення корупції, вона набула такого буйного цвітіння, що пронизала навіть ті сфери життя, де її раніше не зустрічали”⁴⁰*.

Поширеною у газетних блогах є стилістична фігура **антифразис**, суть якої – у вживанні слів у значенні навпаки, зіставленні протилежних за змістом висловлювань, часто з іронічним підтекстом, до прикладу: *“Навіщо нам у парламенті патріоти, професіонали, що розуміються на творенні законів? Нам подавай артистів, клоунів, спортсменів, силачів. (...) Мабуть, нам також не вистачає ще у Раді професійних новій”⁴¹*.

Частовживаною стилістичною фігурою є **перифраз** – перефразування певної назви у такий спосіб, що одне слово пояснюється кількома, часто образними лексичними одиницями. До прикладу, блогерка оригінально оминає тавтологію, називаючи літніх людей *“бабою Ганнусею”* та *“дядьком Грішею”*: *“То хіба варто дивуватися з, умовно кажучи, “баби Ганнусі” чи “дядька Гріші”, які категорично відмовляються від щеплень?”⁴²*. Такий прийом пожваплює, увіразнює та спрощує матеріал для

³⁰ Leskova Yu. “Sotsmerezhi yak dzherelo kliientiv psykholohiv” [Social networks as a source of clients for psychologists], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yulii Leskovi* [Young Bukovinian. Blogs. Yulia Leskova's blog], 11. 03. 2021, URL: <https://molbuk.ua/blogi/leskova/221946-socmerezhi-yak-dzherelo-kliientiv-psykholohiv-blog-yuliyi-leskovoyi.html> [in Ukrainian].

³¹ Oliinyk H. “Ni kino, ni snihu: shcho robyty z ditmy pid chas lokdaunu” [No movies, no snow: what to do with children during the lockdown], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Halyny Oliinyk* [Young Bukovinian. Blogs. Galina Oliinyk's blog], 07. 01. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_markiv/217147-ni-kino-ni-snigu-scho-robyty-z-ditmy-pid-chas-lokdaunu.html [in Ukrainian].

³² Oliinyk H. “Marshrutky znovu yizdiat “zabyti” [Minibuses again go “killed”], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Halyny Oliinyk* [Young Bukovinian. Blogs. Galina Oliinyk's blog], 06. 02. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_markiv/219431-marshrutky-znovu-yizdyat-zabyti.html [in Ukrainian].

³³ Budna N. “Proponuiut zaplatyty za piv roku” [They offer to pay for half a year], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Nadii Budnoi* [Young Bukovinian. Blogs. Nadezhda Budnaya's blog], 15. 01. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_budna/217741-proponuyut-zaplatyty-za-piv-roku.html [in Ukrainian].

³⁴ Voloshchuk Ya. “Ne kazhy hop...” [Don't say gop ...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka*, 12. 02. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/219875-ne-kazhy-gop-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

³⁵ Kavkalo M. “Krashche by vybory perenesly na vesnu” [It would be better to postpone the election to spring], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Maryny Kavkalo* [Young Bukovinian. Blogs. Marina Kavkalo's blog], 28 zhovtnia 2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_kavkalo/211378-krasche-by-vybory-perenesly-na-vesnu-blog-maryny-kavkalo.html [in Ukrainian].

³⁶ Kavkalo M. “Naslidky vyboriv i liudskoi hlupoty” [Consequences of elections and human stupidity], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Maryny Kavkalo* [Young Bukovinian. Blogs. Marina Kavkalo's blog], 06.11.2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_kavkalo/212075-naslidky-vyboriv-i-lyudskoyi-glupoty-blog-maryny-kavkalo.html [in Ukrainian].

³⁷ Voloshchuk Ya. “Ne kazhy hop...” [Don't say gop ...], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka*, 12.02.2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/219875-ne-kazhy-gop-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

³⁸ Osadchuk L. “Hroshi vchyteliu? Navit boiusia proponuvaty” [Teacher's money? I'm even afraid to offer], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Liudmyly Osadchuk* [Young Bukovinian. Blogs. Lyudmila Osadchuk's blog], 25. 03. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_osadchuk/223011-groshi-vchyteliu-navit-boiusia-proponuvaty-blog-lyudmyly-osadchuk.html [in Ukrainian].

³⁹ Budna N. “Nishcho tak ne dyvuie liudei, yak yikhni vybir” [Nothing surprises people more than their choice], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Nadii Budnoi* [Young Bukovinian. Blogs. Nadiia Budnaya's blog], 19. 10. 2020, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_budna/210568-nischo-tak-nydyvuyie-lyudey-yak-yikhniy-vybir.html [in Ukrainian].

⁴⁰ Ibidem.

⁴¹ Voloshchuk Ya. “Ukraina “iednaietsia?” [Is Ukraine “uniting?”], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh Yaroslava Voloshchuka* [Young Bukovinian. Blogs. Yaroslav Voloshchuk's blog], 15. 04. 2021, URL: https://molbuk.ua/blogi/blog_voloshchuk/224600-ukrayina-yednaietsya-blog-yaroslava-voloschuka.html [in Ukrainian].

⁴² Oliinyk H. “Syn zabude, yaki na vyhlad odnoklasnyky” [The son will forget what his classmates look like], *Molodyi bukovynets. Blohy. Bloh*

читацького сприйняття.

Висновки. Мовна категорія образу автора є наскрізною в газетному дискурсі і простежується на всіх мовних рівнях, зокрема презентована широким арсеналом лексико-стилістичних засобів мови. Порівняно з іншими мовними рівнями, лексико-стилістичний має найбільше можливостей для вираження авторської модальності. Однак журналіст повинен доречно й точно послуговуватися цими засобами й прийомами, оскільки саме слово – це зброя автора газетного тексту. Проаналізувавши прийоми виразності, що їх використовують журналісти, можемо зробити висновок, що блоги мають безпосереднє відношення до художньої публіцистики.

Серед стилістичних засобів активно вживаними є метафора, рідше – метонімія й синекдоха, різного роду порівняння.

Якщо у газетному тексті неологізми використовуються часто і відображають реалії сьогодення, то застаріла лексика й діалектизми вживаються з певною стилістичною метою.

Образність мови газетних блогів репрезентують також різноманітні стилістичні фігури, що слугують своєрідними маркерами авторської моделі газетної інформації.

Мовна категорія образу автора газетного дискурсу є благодатним матеріалом для обґрунтування антропоцентричної концепції мовних досліджень і має широкі перспективи, що полягають в систематизації засобів презентації позиції автора на інших мовних рівнях.

Алла Антофійчук, кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови Чернівецького національного

університету імені Юрія Федьковича. Після захисту кандидатської дисертації “Авторизовані конструкції в сучасній українській мові” за спеціальністю 10.02.01. – українська мова продовжує дослідження у галузі семантичного синтаксису, комунікативної лінгвістики. Автор понад 70-ти наукових праць, у тому числі навчально-методичних посібників.

Alla Antofiihuk, PhD in Philology, Associate Professor, Department of the Modern Ukrainian Language, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. After the defense of the PhD Thesis “Authorized Constructions in the Modern Ukrainian Language” (specialty 10.02.01), continues research in the fields of Semantic Syntax and Communicative Linguistics. The author of more than 70 scientific works, including textbooks and manuals.

Вівчарюк Галина – магістр філології, захистила магістерську роботу у 2021 році на кафедрі сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на тему: “Категорія образу автора у блогах часопису “Молодий буковинець” та використання текстів газетних жанрів на уроках української мови у ЗЗСО”. Провідний фахівець філії акціонерного товариства “Національна суспільна телерадіокомпанія України”.

Vivchariuk Halyna – Master of Philology. In 2021, defended the Master Degree Paper “The Category of the Image of the Author in Blogs of the Newspaper “Molodyi Bukovynets and the Application of Newspaper Texts at the Lessons of the Ukrainian Language in the Institutions of Secondary Education” (Department of the Modern Ukrainian Language, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University). Leading specialist of the branch of the joint-stock company “National Public Television and Radio Company of Ukraine”.

Received: 17.04.2022

Advance Access Published: June, 2022

© A. Antofiihuk, H. Vivcharuk, 2022